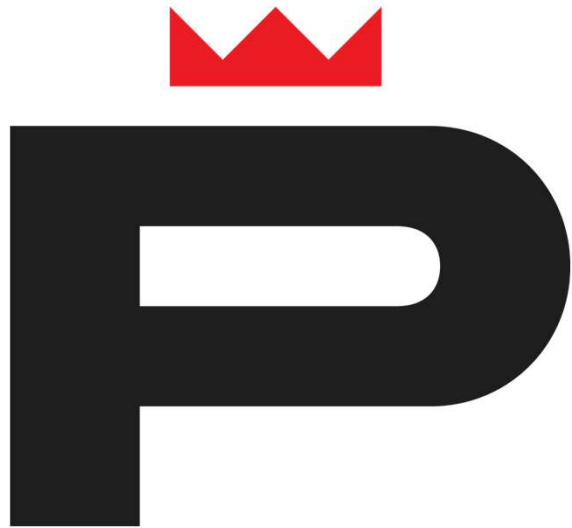

Tarkastuslautakunnan arvioinnin laatuohje

Porin kaupunki

27.10.2026

Sisällys

1	Arvioinnin laatuohjeen tarkoitus	3	5	Roolit arviointityössä	7
2	Tarkastuslautakunnan tehtävät	4	6	Vuorovaikutus arviointityössä	9
3	Arviointityön periaatteet	5	7	Sidosryhmät	10
4	Arviointiprosessi	6	8	Arviointikertomus	11

Arvioinnin laatuohjeen tarkoitus

Yhtenäinen ja johdonmukainen arviointi

Laatuohjeen tarkoitus on kuvata ja yhtenäistää tarkastuslautakunnan lakisääteisen arviointitehtävän toteutustapa niin, että arviointi tehdään johdonmukaisesti ja laadukkaasti.

Tukea valtuuston päätöksenteolle

Ohje varmistaa, että arvioinneilla tuotetaan valtuustolle objektiivista ja perusteltua tietoa päätöksenteon tueksi ja toiminnan kehittämiseksi.

Tarkastuslautakunnan tehtävät

KUNTALAKI 14 LUKU, 121 §

Tarkastuslautakunta:

- Valmistelee valtuustolle hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat
- Arvioi valtuuston asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumista kunnassa ja kuntakonsernissa
- Arvioi, onko toiminta järjestetty tuloksellisesti ja tarkoituksenmukaisesti
- Arvioi talouden tasapainotuksen toteutumista, jos kunnalla on kattamatonta alijäämää
- Laatii arviointisuunnitelman ja antaa valtuustolle vuosittain arviointikertomuksen

HALLINTOSÄÄNTÖ 76 §

Täydentää tehtäviä seuraavanlaisesti:

- Seuraa tilintarkastajan työn toteutumista
- Huolehtii tilintarkastuksen voimavaroista
- Edistää tarkastuslautakunnan, tilintarkastajan ja sisäisen tarkastuksen työn yhteensovittamista

Lisäksi lautakunta huolehtii tarkastuksen yhteensovittamisesta, valvoo sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuutta, valmistelee hallintosääntöä ja talousarviota koskevia määräyksiä sekä voi antaa valtuustolle myös muita tarpeelliseksi katsomiaan selvityksiä kauden aikana.

Arviointityön periaatteet

Tarkoitus

Tarkastellaan, mitä on saavutettu, millä edellytyksillä ja mitä se merkitsee tavoitteiden ja tuloksellisuuden kannalta.

Rakentava sävy

Arvioinnin sävyn tulee olla rakentava ja kehittämiseen suuntaava.

Ei ole operatiivista ohjausta

Tarkoitus on oppia mahdollisista virheistä ja kehittää tulevaa toimintaa.

Läpinäkyvä perustelu

Arvioinnista käy ilmi, mitä on arvioitu, miten rajattu ja mihin tietoon havainnot perustuvat.

TOIMIALAT

Arvioidaan valtuuston hyväksymien tavoitteiden toteutumista ja toiminnan tuloksellisuutta, myös tavoitteen tarkoituksenmukaisuutta, jos siinä havaitaan puutteita.

KONSERNIYHTEISÖT

Arviointi kohdistuu omistajan asettamiin tavoitteisiin, eikä itse yhtiön ohjaamiseen.

Arviointiprosessi

Arvioinnin määrittely ja suunnittelu

Valtuustokauden aikainen arviointisuunnitelma ja vuosittainen työohjelma ohjaavat tarkastuslautakunnan arviointityötä ja varmistavat, että arviointi kohdistuu valtuuston tiedontarpeen kannalta olennaisiin asioihin. Hyvin tehty määrittely estää arviointia leviämästä liian laajaksi. Se varmistaa lisäksi, että havainnot voidaan myöhemmin perustella selkeästi aineiston ja arviointikriteerien avulla.

Arviointikertomus

Tarkastustoimi luonnostelee TALA:n näkemyksen mukaisen arviointitekstin. AKE käsitellään TALA:n toimesta, ja mahdolliset muutokset luonnokseen tehdään tässä vaiheessa.

Tiedon keruu ja arviointi

Tiedonkeruun tehtävä on rakentaa pohja TALA:n työlle. Tiedonkeruu keskittyy vastaamaan määritettyyn arviointiasetelmaan. Arviointi muodostuu kuulemisten yhteydessä käytävissä purkukeskusteluissa, joissa TALA jäsentää saadun tiedon ja muodostaa asiasta yhteisen näkemyksen.

Valtuuston käsittely

Valtuusto pyytää KH:lta lausunnon AKE:n havainnoista. Valtuusto käsittelee lausunnon. TALA seuraa toimenpiteiden toteutumista valtuustokausitasolla.

TALA – Tarkastuslautakunta
AKE – Arviointikertomus
KH – Kaupunginhallitus

Roolit arviointityössä

Selkeä työnjako

Tarkastuslautakunta käyttää arviointityössä harkintavaltaansa ja muodostaa lopulliset, arviointiaineistoon perustuvat johtopäätökset.

Tarkastustoimi vastaa arvioinnin valmistelusta ja käytännön toteutuksesta.

Arviointityö

Arviointityössä noudatetaan Porin kaupungin hyvän hallinnon periaatteita sekä rehellistä, objektiivista ja luottamuksellista työskentelytapaa.

Lautakunnan työ nojaa objektiivisuuteen ja tämä tarkoittaa sitä, että arvioinnit perustuvat kerättyyn aineistoon, eivät henkilökohtaisiin mielipiteisiin tai ennakko-oletuksiin. Objektiivinen arviointi kohtelee kaikkia arvioitavia tahoja samalla tavalla ja tuo myös arviointiin liittyvät epävarmuudet avoimesti esiin.

1 Kuuleminen

Arviointityön keskeisin vaihe. Lautakunta kuulee vastuuhenkilöitä ja asiantuntijoita. Tarkastustoimi valmistelee kuulemisen ja kirjaa tiedot. Lautakunta täsmentää ja kysyy tarvittaessa lisäperusteluja.

2 Arviointitekstin luonnos

Kun aineisto on koottu, tarkastustoimi laatii luonnoksen keskeisistä havainnoista, niiden merkityksestä ja mahdollisista suosituksista lautakunnan hyväksyttäväksi.

3 Lautakunnan käsittely

Lautakunta antaa luonnokseen sisältöä koskevat kommentit ja täsmennykset. Muutostarpeen yhteydessä esitetään myös korvaava suunta tai täsmennetty muotoilu.

4 Arviointikertomus

Tarkastustoimi täydentää ja tarkentaa tekstiä käsittelyn perusteella. Lopputuloksena syntyy arviointikertomus, jossa lautakunta esittää valtuustolle kokonaisnäkemyksensä arviointivuodelta.

Vuorovaikutus arviointityössä

Vuorovaikutus on arviointityössä tiedonhankinnan väline. Vuorovaikutusta tapahtuu lautakunnassa sisäisesti ja sidosryhmien kanssa ulkoisesti. Vuorovaikutuksen laatu ratkaisee usein sen, saadaanko arvioinnissa esiin ne taustatekijät ja kehittämistarpeet, jotka auttavat ymmärtämään tavoitteiden toteutumista syvemmin.

Luottamuksellisuus mahdollistaa avoimuuden, salassapito suojaa keskeneräistä valmistelua ja rakentava keskustelutapa parantaa arvioinnin tehokkuutta myös silloin, kun havainnot ovat kriittisiä. Hyvä vuorovaikutus ei tarkoita ettei kritiikkiä voi antaa.

Arviointikysymysten ja roolien tulee olla niin selkeitä, että osapuolet ymmärtävät keskustelun tarkoituksen. Vuorovaikutus vahvistaa arvioinnin uskottavuutta ja tekee siitä aidosti kehittämistä tukevan osan kaupungin johtamisjärjestelmää.

Lautakunta keskustelee arviointi-kokonaisuudesta ja muodostaa niistä yhteisen näkemyksen.

Sidosryhmät

Valtuusto

Asettaa tavoitteet, saa arviointikertomuksen ja käyttää tietoa päätöksenteon tukena

Kuultavat

Tuottavat arviointitietoa, vastaavat kysymyksiin ja osallistuvat kuulemisiin

Kuntalaiset, media ja muut tahot

Arviointitiedon hyödynsajia ja julkisen keskustelun osapuolia

Hallitus ja toimielimet

Valmistelevat lausunnot ja vastaavat kehittämistoimien etenemisestä

Arviointikertomus ja tarkastuslautakunta

Tilintarkastaja

Raportoi tilintarkastussuunnitelman toteutumisesta ja keskeisistä havainnoista

Tarkastustoimi

Valmistelee arvioinnit ja kuulemiset, kokoaa aineiston ja varmistaa arvioinnin laadun

Arviointikertomus

Arviointikertomus on tarkastuslautakunnan vuosittainen raportti valtuustolle (hallintosäännön 76 §). Kertomuksessa lautakunta esittää kokonaisnäkemyksensä siitä, miten kaupunginhallitus, muut viranomaiset ja tytäryhteisöt ovat toteuttaneet valtuuston hyväksymät vuositavoitteet.

Keskiössä ovat olennaiset havainnot, erityisesti tavoitteet, jotka eivät ole toteutuneet tai joiden toteutumisessa on ollut puutteita.

Arviointikertomus on julkinen asiakirja. Kertomus toimitetaan valtuustolle ja arviointikohteille sekä julkaistaan kaupungin verkkosivuilla.

Valmisteluaineisto

Ei pääsääntöisesti julkista (julkisuuslaki 24 §:n 1 mom. 15 kohta). Aineistot ja muistiot käsitellään valmisteluaineistona.